

בש"פ 6273/14 - איברהים שעבן נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון
בש"פ 6273/14

לפני: כבוד השופט י' עמית

העורר: איברהים שעבן

נגד

המשיבה: מדינת ישראל

ערר על החלטת בית המשפט המחוזי בלוד בתיק מ"ת
28661-04-14 שניתנה ביום 17.8.2014 על ידי כבוד
השופט ש' בן-שלמה

תאריך הישיבה: ד' בתשרי התשע"ה (28.9.2014)

בשם העורר: עו"ד אורי בן-נתן
בשם המשיבה: עו"ד סיון רוסו

החלטה

ערר על החלטת בית המשפט המחוזי מרכז בלוד (כב' השופט ש' בן-שלמה) מיום 17.8.2014 במ"ת
28657-04-14, בגדרה הורה על מעצרו של העורר עד לתום ההליכים המשפטיים נגדו.

1. נגד העורר וארבעה נאשמים נוספים הוגש ביום 20.4.2014 כתב אישום המייחס להם עבירות של החזקת סם
מסוכן שלא לצריכה עצמית לפי סעיפים 7(א) ו-7(ג) רישא לפקודת הסמים המסוכנים (נוסח חדש), התשל"ג-1973
(להלן: פקודת הסמים), ושיבוש מהלכי משפט לפי סעיף 244 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין).

2. על פי הנטען בכתב האישום, נאשמים 1 ו-5 בכתב האישום ביצעו במהלך חודש פברואר 2014 "עסקה אחרת
בסם" בכך שהעבירו כספים על פי הנחייתו של צחי מועלם (להלן: צחי), אזרח ישראלי, המרצה מאסר בפועל של 20
שנה בכלא בפרו בגין מעורבותו בסחר בקוקאין בהיקף של כשני טון. ביום 26.3.14 קיבלו השניים הודעה על כך
שמשלוח סם מסוכן מסוג קוקאין בכמות שאינה לצריכה עצמית, הגיע אליהם. בהמשך אותו יום, לאור קשיים בהכנת
הסם, ולאחר שצחי נתן להם הנחיות בטלפון כיצד להכין את הסם, הגיעו נאשמים 1 ו-5 למתחם שעבאן בפרדס שניר
בלוד (להלן: המתחם), ושם הצטרפו אליהם העורר ושני נאשמים נוספים. במתחם מתגורר דרך קבע העורר בקומה

התחתונה עם אשתו ושני ילדיו.

על פי הנתען בכתב האישום, במשך מספר שעות עסקו העורר והנאשמים הנוספים, בצוותא חדא, בהכנת הסם בדירה השמאלית בקומה העליונה של המתחם. לאחר מכן עברו נאשמים 2 ו-3 לדירה הימנית בקומה העליונה, וכאשר יצאו מהדירה הימנית העליונה במתחם ובידיהם שקית קוקאין במשקל של כ-1 ק"ג נטו נתקלו במארב משטרתי. אחד מהנאשמים נמלט חזרה לדירה השמאלית העליונה בה שהו אותה עת העורר (הוא נאשם מס' 4 בכתב האישום) ונאשם נוסף. בעקבות זאת, הנוכחים בדירה, וביניהם העורר, זרקו חפצים אשר שימשו אותם להכנת הסם, אל האח שבערה בסלון.

3. בד בבד עם הגשת כתב האישום נגד הנאשמים, הוגשה ביום 20.4.2014 בקשה למעצרים עד תום ההליכים, בין היתר מאחר שענייננו בעבירת סמים המקימה חזקת מסוכנות על-פי סעיף 21(א)(1)(ג)(3) לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה-מעצרים), התשנ"ו-1996 (להלן: חוק המעצרים).

ביום 15.5.2014 הורה בית משפט קמא על קבלת תסקיר מעצר בעניינו של העורר, לאחר שהלה הודה בקיומן של ראיות לכאורה, ולאור ההסכמה הדיונית בין הצדדים כי: "עוצמתן שונה מהראיות לגבי האחרים, מה גם שעל פי כתב האישום, מעורבותו שונה מהאחרים". שלושה תסקירים הוגשו בעניינו של העורר, ובשלושתם נמנעו שירות המבחן ממתן המלצה לחלופת מעצר.

4. בהחלטתו מיום 17.8.2014, קבע בית משפט קמא כי העורר העמיד את מתחם מגוריו לרשות השותפים האחרים לצורך ייצור הסם, ושהה בדירתו עת הושלכו אמצעי הכנת הסם לתוך האח. עוד נקבע כי העורר נטל ככל הנראה חלק בהכנת הסם, וזאת על בסיס שרידי קוקאין שנמצאו תחת ציפורניו. בית משפט קמא הדגיש כי על אף שראה לבחון ביתר פתיחות את עניינו של העורר, לאור ההצהרה המשותפת בדבר עוצמת הראיות ומעורבותו השונה, בהעדר המלצה בתסקיר ובסוג זה של עבירות, לא יהיה זה נכון להורות על שחרורו. על כן הורה בית המשפט על מעצרו של העורר עד תום ההליכים.

על כך נסב הערר שבפניי.

5. בהודעת הערעור התמקד העורר, בין היתר, בטעונוים הבאים: הסכמת המשיבה לעוצמתן השונה של הראיות לכאורה בעניינו של העורר; אין ראיה כי הסמים היו בדירה בה שהה העורר (הדירה השמאלית בקומה העליונה במתחם); אין זיקה בין הסם שנתפס לבין שרידי הסם בציפורניו של העורר; נאשם 2 הינו גיסו של העורר, על כן ייתכן והאירוח במתחם שעבאן בא מצידו או מצד אביו של העורר, אשר שהה בכלא באותה עת והדירה השמאלית היא בבעלותו; אין ראיה על כך שהעורר השליך חפץ כלשהו אל האח הבוער בסלון; אין ראיה על כך שהעורר היה אמור לקבל תמורה עבור חלקו הלכאורי; אין לעורר הרשעות קודמות חלוטות, מלבד הרשעה בעבירת "תקיפה סתם" שערעור עליה תלוי ועומד.

בנוסף טוען העורר כי חוות דעתו של שירות המבחן לגבי אי שחרורו נובעת מחוסר וודאות, ולא בשל העובדה שאיננו מתאים לשחרור. לעניין חלופת המעצר, הדגיש העורר כי שירות המבחן התרשם בתסקירו הראשון משלושה מפקחים אפשריים, ובתסקיר המשלים ממפקח נוסף בשוב זמר. על כן לא צפויה להיות בעיה של זמינות בפיקוח אף

לאורך זמן. לסיכום הדגיש העורר גם את מאפייניו האישיים, כבחור צעיר בגיל 26 נשוי עם שני ילדים בני 7 ו-5, שהתגורר בסביבה בעייתית על כל המשתמע מכך, ואשר עצור תקופה משמעותית המתקרבת ל-6 חודשים.

6. דין הערר להידחות.

אין חולק כי מידת מעורבותו של העורר בכל הקשור להגעת הסם לישראל ולהכנתו, היא נמוכה מזו של הנאשמים 1 ו-5, והוא אף לא נתפס כשהסם בהחזקתו הפיזית ממש, להבדיל מהנאשמים 2-3 שנתפסו כשהסם בידיהם. עם זאת, הראיות לכאורה על כך שהעורר עצמו היה מעורב בהכנת הסם הן בעוצמה גבוהה לטעמי. המשיב מתגורר בקומה התחתונה במתחם. הדירה השמאלית והימנית בקומה העליונה במתחם לא היו בשימוש דייריהן במועד הרלבנטי. הבלשים צפו על הדירה השמאלית העליונה, שם עסקו הנוכחים בהכנת הסם, ככל הנראה בהנחייתו הטלפונית של צחי, בבחינת הפקה דלת תקציב של "שובר שורות" תוצרת ישראל. לאחר מכן נצפו נאשמים 2-3 כשהם עוברים מהדירה השמאלית העליונה לדירה הימנית (ניתן לעבור בין הדירות דרך הגג), ואז יצאו מהמתחם ונעצרו כשבידיהם הסם. כאשר פרצו הבלשים למתחם, הם גילו את העורר ואת הנאשמים האחרים כשהם בדירה השמאלית, בה נדף ריח חריף מאוד. במטבח הדירה היו שני מכשירי מיקרוגל גדולים ששימשו להכנת הסם ונתגלו כלים נוספים ששימשו להכנת הסם. מתחת לציפורני העורר זוהה קוקאין (אם כי לא ניתן היה להשוותו לקוקאין שנתפס על המשיבים 2-3). ואם לא די בכל אלה, העורר גם שמר על זכות השתיקה.

בהצטברות ראיות אלה, יש כדי להעיד על כך שהעורר העמיד את המתחם לשימושם של הנאשמים ולא התנזר מהשתתפות ב"מעבדה" לשיווק ולהפצה של סם בכמות נכבדת.

7. כאמור, המדובר בכמות נכבדה של כ-1 ק"ג סם קוקאין. לצד חזקת המסוכנות הקבועה בחוק המעצרים, נקודת המוצא היא המדיניות המחמירה הנוהגת לגבי מעצר עד תום ההליכים בעבירות סמים. אכן, מעצר עד תום ההליכים בעבירות סמים כגון דא אינו כלל בל-יעבור, אך על מנת לחרוג מהכלל יש להצביע על נסיבות מיוחדות (ראו, לדוגמה, בש"פ 1567/12 אוראל כהן נ' מדינת ישראל בפסקה 8 והאסמכתאות הרבות שם (7.3.2012); בש"פ 5836/12 ראיד אמארה נ' מדינת ישראל (9.8.2012)).

לא נעלם מעיני כי נסיבות מיוחדות כוללות, בין היתר, מקרים בהם הנאשם הוא אדם צעיר ונורמטיבי ללא עבר פלילי. לעורר בעניינינו הרשעה אחת בלבד שאינה חלוטה, ולגביה תלוי ועומד ערעור, אולם התסקירים לגבי אינם כאלה שיש בהם כדי להטות את הכף לקבלת הערר. גם אם אקבל את טענות הסניגור המלומד כי יש "לנפות" מהתסקיר את הערכות שירות המבחן לגבי חומרת העבירה ואופיה או לגבי עבר פלילי כביכול של המערער, הרושם המתקבל אינו של נורמטיביות. לעורר קשרים עבריינים כמי שפועל בסביבה עבריינית וכמי שהעמיד את ביתו לצורך הכנת הסם. שיתוף הפעולה של העורר עם שירות המבחן היה חלקי ומגמתי וגם שתיקתו בחקירות פועלת לחובתו, לא רק במישור הראייתי אלא גם במישור של אי סתירת המסוכנות (השוו בש"פ 1748/11 יחזקאל נ' מדינת ישראל בפסקה 6 (0.3.2011)). על רקע כל אלה, איני סבור כי עלה בידי העורר להפריך את נסיון החיים אשר "מלמד על הקושי ליתן אמון בסוחרי סמים שלא ישובו לעיסוקם הטומן בחובו אפשרות ל"כסף קל" מצד אחד וסיכון לעצמם, לאחרים ולחברה בכללותה מן הצד השני (בש"פ 6985/10 יעקב עזרא נ' מדינת ישראל בפסקה 5 והאסמכתאות שם (6.10.2010)).

8. אשר על כן, הערר נדחה.

ניתנה היום, ה' בתשרי התשע"ה (29.9.2014).

שׁוֹפֵט
